

Věc: posudek vedoucího diplomové práce Kateřiny Horákové s názvem *Intertextualita v díle Karla Čapka a Dana Wellse*.

Autor posudku: doc. Mgr. Jakub Češka, Ph.D.

Téma práce vychází z autorčina dřívějšího přesvědčení, že Dan Wells se ve své dystopické trilogii inspiroval hrou Karla Čapka R.U.R. Tento intuitivní náhled autorka podrobila důslednému zkoumání. Nejprve se věnuje teoretickému ukotvení intertextuality (Bachtin, Kristeva, Genette, Głowiński...), následuje definice fikčních světů, reflexe žánrového rámce jako možné intertextové vazby (sci-fi, antiutopie, dystopie...). Dále se věnuje parafrázím porovnávaných děl (s ohledem na tematické afinity). Jelikož podobnosti, které mezi díly autorka nachází, nepřinášejí přesvědčivý důkaz přímého vlivu Čapkova R.U.R. na Wellsovu trilogii, zkouší jej autorka nalézt zprostředkovaně přes dílo *Battlestar Galactica*, kterou se Wells inspiroval. Ani zde však nedochází ke zjištění, že by bylo možné intertextuální vazbu Wellse na Čapkovo dílo přesvědčivě konstruovat, třebaže že ji lze předpokládat. Dynamika práce je tudíž v jistém slova smyslu obrácená, než bychom bývali mohli očekávat – prvotní přesvědčení se ukazuje v průběhu analýzy méně pevným. Tuto dynamiku na rubež není nutné hodnotit záporně, spíše naopak, autorka se totiž nesnaží naznačené aluze Wellsovu dílu vnutit. Fakt, že autorka svá úvodní přesvědčení přehodnocuje a nakonec z nich ustupuje, hodnotím kladně.

Za vrchol práce považuji devátou kapitolu, kterou autorka nazývá ne zrovna výstižně (lze však také říci, že skromně): Barthesova strukturální analýza vyprávění. V ní totiž přistupuje k důslednější reflexi literárních prvků, které podrobuje dalšímu rozlišení – prvky, které mají svůj význam při výstavbě příběhu (jádra), a prvky, které mají pro Barthesa druhotný význam, neboť jejich smysl je odvozen od uzlových bodů vyprávění. Podstatné je, že tyto pouze zdánlivě okrajové prvky (Barthes je pojmenovává metaforicky jako indicie) se podílejí na utváření určité antropomorfní perspektivy. Barthes totiž indiciemi nepřímo pojmenovává smysl literárních prvků. Tento koncept se tudíž ukazuje jako příhodný k závěrečnému rozlišení mezi tematickou podobností (mezi R.U.R. a *Partials*), kterou autorka na řadě příkladů dokládá, jelikož smysl obdobných témat je u obou autorů odlišný.

Proto lze velmi dobře rozumět tomu, proč autorka obě díla (která dělí více než osmdesát let) historicky situuje. Odlišný kontext společenský, politický, ale i kontext průmyslového rozvoje, to vše indikuje různý horizont porozumění a jiný stimul a motiv tvorby. Autorka dospívá ke zjištění, že navzdory strukturálním a tematickým podobnostem, nelze tyto vnější podobnosti přeceňovat, neboť mají různý smysl.

Výstavbu argumentu považuji za přesvědčivou, má přitom svoji specifickou dynamiku. Je však třeba uznat výtku oponenta, že poměrně rozsáhlá tematická srovnávání značí ústup ze svižného teoretického začátku práce. Potřeba parafrází literárních děl je přitom opodstatněná, neboť právě na nich autorka zamýšlí ilustrovat tezi práce. Autorka je schopna si s teoretickou literaturou výborně poradit, horší je to ve chvíli, kdy má dospět k určitému zobecnění analýz literárních děl. Tato dvojakost práce (a autorčina interpretačního stylu) je patrná i z deváté kapitoly, která představuje určitou změnu perspektivy a přehodnocení předchozí analýzy. Také zde nalezneme poměrně suverénní rekapitulaci Barthesovy naratologické hypotézy, ovšem využití tohoto teoretického přístupu při konkrétní analýze literárních děl je přece jen o něco slabší. Předloženou diplomovou práci považuji za velmi zdařilou. Za výbornou považuji

strukturu argumentu a autorčinu schopnost práce s teoretickou literaturou. Intepretaci literárních děl, která spočívá v nemalé míře v parafrázi zvolených motivů, hodnotím jako velmi dobrou. Je tudíž škoda, že se více nepodařilo propojit teoretické pasáže s interpretačními. S ohledem na charakter práce natavuji hodnocení diplomové práce na pomezí velmi dobré a výborné.

V Praze 2. 2. 2020

doc. Mgr. Jakub Češka, Ph.D.